

◁ **Beheerrollen en configuratie-informatie**

Datum: 7 oktober 2020
Publicatie: V8.2.0.0

Inhoudsopgave

1 Inleiding	5
1.1 Doel en scope	5
1.2 Doelgroep voor dit document	5
1.3 Documenthistorie	5
2 Overzicht	6
2.1 Externe normen en kaders	6
2.2 Relatie met AORTA-principes en –beslissingen.....	6
3 VZVZ beheerprocessen en -rollen	7
4 GBX-beheerprocessen en -rollen	11
5 GZN-beheerprocessen en -rollen	13
6 LSP-beheerprocessen en -rollen	14
7 Configuratie-informatie en beheerrollen	16
7.1 Wijzigen en raadplegen configuratie informatie	16

1 Inleiding

1.1 Doel en scope

Dit document geeft een informatieve beschrijving van verschillende beheerrollen die binnen AORTA onderkend zijn. Deze beheerders zijn verantwoordelijk voor het in stand houden van de diverse systemen, maar ook betrokken bij de realisatie van zorginformatiesystemen en aansluiting daarvan op AORTA.

Dit document beschrijft specifiek de rollen die functioneel zijn binnen AORTA. Met dit document worden de beheerrollen in de context van de gehele AORTA geplaatst en wordt een korte beschrijving gegeven wat de taken van de diverse beheerders zijn. Het document schrijft niet voor hoe de beheerrollen binnen de diverse organisaties ingevuld moet zijn.

Naast de specifiek benoemde beheerrollen zijn er ook andere beheerders betrokken bij het in stand houden van op AORTA aangesloten systemen maar deze vallen buiten het bestek van dit document.

1.2 Doelgroep voor dit document

Dit document is bedoeld als inleiding voor de beheerorganisaties binnen zorginstellingen, LSP, GZN'en en XIS-leveranciers.

1.3 Documenthistorie

Versie	Datum	Omschrijving
6.10.0.0	12-okt-2011	Initiële versie incl. RFC 21007 GBX-Beheerder als paraplurol
6.11.0.0	12-okt-2012	RFC 50926 Aansluiten GBO registreren organisatie-id RFC 52769 SBV-Z lijnen weer beschikbaar in LSP
8.0.0.0	9-mei-2014	RFC 44090 Beheren gastgebruik verwijderd
8.0.0.0	14-dec-2015	RfC 63912: Lijn tussen ZIM en SBV is opgeheven.
8.0.3.0	15-nov-2018	Opgenomen in publicatie 8.0.3.0
8.2.0.0	7-okt-2020	Opgenomen in publicatie 8.2.0.0

2 Overzicht

2.1 Externe normen en kaders

Alle beheerprocessen en -rollen binnen AORTA hebben te maken met wetgeving op gebied van privacy, **[AVG]**. Daarnaast geldt voor de diverse beheerrollen dat zij moeten opereren binnen de kaders van de **[NEN 7510]** norm. Deze normering stelt kaders aan de beheerorganisatie op het gebied van beveiliging.

Tot slot zijn er voor beheer diverse best practices zoals ITIL en BiSL. Waarbij ITIL zich voornamelijk richt op de technische beheeraspecten en BiSL zich richt op functionele beheeraspecten. Het gebruik van deze beheer best practices wordt aangeraden. De organisaties zijn vrij om het beheer van de diverse systemen aangesloten op de landelijke basisinfrastructuur AORTA op hun eigen wijze in te vullen maar binnen de gestelde normen en kaders.

In het document **[PvE GBx Org]** zijn de eisen voor de verschillende beheerrollen vastgelegd. Dit document geeft de verbanden aan tussen de verschillende beheerrollen en wijzigen van de configuratie van AORTA.

2.2 Relatie met AORTA-principes en –beslissingen

De relatie tussen beheerrollen en de verschillende AORTA-principes en –beslissingen is voornamelijk gericht op het volgende principe, zie ook **[Arch AORTA]**:

AORTA.ALG.p1010: aan aangesloten zorgsystemen worden uitsluitend eisen gesteld die noodzakelijk zijn voor veilige gestandaardiseerde uitwisseling van gegevens.

De daar gehanteerde sleutelwoorden zijn:

- Veilig;
- Gestandaardiseerd en
- Zorgsystemen.

Op basis van deze sleutelwoorden zal beschouwd worden welke beheerprocessen en rollen essentieel zijn om dit principe te handhaven. Daarbij worden de taken van de daarvoor relevante beheerrollen bij GBx, GZN en LSP beschouwd.

Voor het veilig uitwisselen van zorginformatie is binnen AORTA een aantal beveiligingswaarborgen opgenomen in drie fases van het gebruik van de AORTA infrastructuur, zie **[Arch AORTA]**:

1. Aansluiten en heraanluiten;
2. Gebruik;
3. Achteraf, Controle gebruik.

3 VZVZ beheerprocessen en -rollen

De VZVZ organisatie speelt een belangrijke rol bij het ontwikkelen, realiseren en in stand houden van de AORTA infrastructuur. Om deze rol goed te kunnen vervullen zijn diverse processen nodig. Voor elk van deze processen zijn de taken gekoppeld aan diverse rollen. Bij deze taken behoren vanzelfsprekend ook bevoegdheden en verantwoordelijkheden maar deze zijn hier niet beschreven. Het is aan de diverse organisaties om hier invulling aan te geven. Deze beheerrollen sturen de verschillende partijen aan die betrokken zijn bij de aansluiten, gebruik en controle op het gebruik van AORTA.

Binnen VZVZ zijn dit de volgende processen:

1. kwalificatieproces (LSP, GBZ, GZN en XIS);
2. aansluitproces (GBZ met hun XIS-en en GZN);
3. incidentproces (AORTA keten);
4. change-proces (wijzigingen en AORTA-totaalreleases).

Het incidentproces is universeel en is terug te voeren op gestandaardiseerd beheer van informatiesystemen. Met daarbij het kenmerk dat het binnen AORTA gaat om een keten van partijen die beheerst moeten worden.

In tabel AORTA.Beh.t1020 is een overzicht op hoofdlijnen gegeven van de beheerprocessen met een onderverdeling naar AORTA onderdelen en organisaties.

Tabel AORTA.Beh.t1020: Overzicht beheerprocessen AORTA en taken per organisatie

AORTA-beheer-proces	VZVZ Taken	GBx-eigenaar taken	XIS-leverancier-taken	ZSP Taken	LSP taken
Kwalificatie proces¹	Uitvoeren en begeleiden van kwalificatieproces/schouwingsprocedure	Doorsturen van vernieuwde/geactualiseerde eigen verklaring Opvolgen van instructies voor schouwingsprocedure Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor schouwing /	Aanmelden voor (her)kwalificatie Opvolgen van instructies voor (her)kwalificatieproces Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor kwalificeren	Aanmelden voor (her)kwalificatie Opvolgen van instructies voor (her)kwalificatieproces Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor kwalificeren	Aanmelden voor (her)kwalificatie Opvolgen van instructies voor (her)kwalificatieproces Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor kwalificeren
Aansluit-proces	Uitvoeren en begeleiden van aansluit proces	Aanmelden voor aansluiten Opvolgen van instructies voor aansluitproces Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor aansluiten	Gekwalificeerde XIS-versie toepassen bij GBZ'en. Aansluitparameters (laten) configureren in de XIS-versie bij de GBZ'en	Aanmelden voor aansluiten Opvolgen van instructies voor aansluitproces Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor aansluiten	Begeleiden en leveren van ondersteunende diensten voor het aansluiten. Na opdracht vanuit VZVZ realiseren van de aansluiting: <ul style="list-style-type: none"> - GZN ip –koppeling en DNS dienst - GBx; uitgeven van applicatie-id en voor GBO's uitgeven van organisatie-id en andere vastleggen andere koppelingsgegevens (FQDN, formele organisatiennaam etc..) - • GBx; applicatie (de)blokkeren in het applicatieregister
Incident	Registreren van keten	Aanmelden van	Oppakken van incidenten	Aanmelden van	Registeren van incidenten

¹ In AORTA 6 Bedrijfsarchitectuur beschreven als kwalificatiebeheer

proces²(service desk)	incidenten Toekennen van incidenten aan de relevante organisatie voor oplossing of escalatie	incidenten bij service desk: - Eigen service desk - LSP Service desk - GZN Service desk - Keten service desk	en problemen naar aanleiding van gemelde incidenten	incidenten bij service desk: - Eigen service desk - LSP Service desk - service desk VZVZ	van GZN, GBx en keten partijen SBV-Z, UZI etc..
Controle gebruik (Logging)	Registreren van incident vermeend misbruik Registreren verzoek van toezichthouders Opdracht geven aan LSP voor raadplegen logging	Aanleveren van logging informatie op verzoek van toezichthouders of interne functionaris			Uitvoeren van de opdracht raadpleging logging naar aanleiding van verzoek VZVZ
Change-proces	Registreren van wijzigingsverzoek Uitwerken van impact analyse Opleveren definitief wijzigingsvoorstel in de vorm van errata en/of aanpassing configuratie(specificaties en eisen) Aangeven of herkwalificatie vereist is	Opvolgen van wijzigingsverzoeken: Aanpassen procedures Wijzigen configuratie Doorvoeren van de wijziging Gereed melden doorgevoerde wijziging,	wijziging => (her)kwalificatieproces XIS , afhankelijk van vereiste	Opvolgen van wijzigingsverzoeken: • aanpassen procedures; • wijzigen configuratie; • doorvoeren van de wijziging; • gereed melden doorgevoerde wijziging en mogelijk doorlopen (her)kwalificatieproces GZNP afhankelijk van vereiste.	Opvolgen van wijzigingsverzoeken: Aanpassen procedures Wijzigen configuratie Doorvoeren van de wijziging Gereed melden doorgevoerde wijziging => (her)kwalificatieproces/test LSP
Autorisatie proces /functie (centraal)	Vast stellen van autorisatiebesluiten in overleg de verantwoordelijk partijen Aanleveren technische				Doorvoeren van wijzigingen op basis van aangeleverde autorisatie configuratie informatie Uitvoeren van wijziging autorisatieprofiel na verzoek

² In AORTA 6 Bedrijfsarchitectuur beschreven als incidentbeheer

	configuratie informatie Verwerken verzoek tot aanpassen autorisatieprofiel Formele goedkeuring en aan geven verzoek aan LSP				vanuit VZVZ (handmatig)
Autorisatie (decentraal)		Toegang verlenen en ontzeggen voor gebruikers Beheren en vastleggen van mandaten in opdracht van zorgverleners			

4 GBX-beheerprocessen en -rollen

Voor instandhouding van goed beheerde informatiesystemen zal een aantal beheerprocessen bij de GBx ingeregeld moeten zijn. Zonder nu inhoudelijk op deze processen in te gaan zal een aantal beheerders betrokken moeten zijn bij deze processen.

Voor de ontwikkeling en de realisatie van goed beheerde informatie systemen zijn XIS-leveranciers verantwoordelijk. Een XIS-leverancier levert uiteindelijk XIS-type gekwalificeerde software aan een zorginstelling. Een GBx kan besluiten om de instandhouding van deze systemen uit te besteden bij een XIS-leverancier. Dat neemt niet weg dat een GBx verantwoordelijk blijft voor de invulling van het beheer van deze systemen inclusief de beheerorganisatie daarom heen.

De volgende beheerrollen worden binnen het GBx onderkend, zie **[PvE GBx Org]**

- Autorisatiebeheerder
- Toegangslogbeheerder
- Mandaatbeheerder
- GBx-beheerder

Tabel AORTA.Beh.t1030: GBx beheerprocessen en -rollen

Rol	Taak	Beheerproces
Autorisatie-beheerder	Toegang verlenen en ontzeggen voor gebruikers inclusief beheerders Beheren en vastleggen van gastgebruikerstoegang Beheren en installeren van certificaten op de betreffende servers	GBx autorisatieproces
Toegangslog-beheerder	Aanleveren van logging informatie op verzoek van toezichthouder of interne beveiligingsfunctionaris	controle gebruik
Mandaatbeheerder	Beheren en vastleggen van mandaten in opdracht van zorgverleners	mandateringsproces
GBx-beheerder	Opvolgen van wijzigingsverzoeken: Aanpassen procedures Wijzigen configuratie Doorvoeren van de wijziging patch Gereed melden doorgevoerde wijziging (her)kwalificatieproces XIS , afhankelijk van impact	incidentproces
GBx-beheerder	Configureren van zorginformatiesysteem	changeproces
GBx-beheerder	Aanmelden voor aansluiten Opvolgen van instructies voor het	aansluitproces

	aansluitproces Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor aansluiten	
GBx- beheerder	Aanmelden voor kwalificatie Opvolgen van instructies voor kwalificatieproces Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor kwalificeren	kwalificatieproces

In tabel AORTA.Beh.t1030 is een overzicht gegeven van verschillende beheerprocessen en -rollen en kort omschreven taken binnen het GBx.

In de AORTA-6 documentatie zijn een GBx-applicatiebeheerder en een GBx-systeembeheerder beschreven. In AORTA-6.10.0.0 is daarvoor de overkoepelende rol GBx-beheerder opgenomen. In de praktijk kan er nog steeds sprake zijn van een GBx-applicatiebeheerder en een systeembeheerder maar de AORTA-6.10.0.0 documentatie spreekt alleen over een GBx-beheerder.

5 GZN-beheerprocessen en -rollen

De GZN is de partij die voor GBZ-en gekwalificeerde netwerkverbindingen en ondersteunende diensten levert. Als onderdeel van deze ondersteunende diensten wordt een servicedesk en een beheerder beschikbaar gesteld.

Al deze diensten ondersteunen een GBZ bij het bij het implementeren (aansluiten) en in standhouden van de koppeling tussen het GBZ-en het LSP. Daarbij kent het GZN een dienst voor gebruikersondersteuning met als primair doel een centraal aanspreekpunt en registratiepunt voor vragen en incidenten. Daarnaast zullen er beheerders zijn die deze vragen en incidenten helpen beantwoorden en oplossen. De LSP-beheerders hebben vergelijkbare behoefte als de GBZ-beheerders.

De specifieke configuratie en beheer van het gekwalificeerde GZN behelst het uitgeven en registreren van IP-adressen voor de diverse aangesloten GBZ-en. Daarnaast houdt een GZN de DNS-dienst in stand voor de aangesloten GBZ-en. Binnen deze DNS dienst worden de domeinnamen van de diverse aangesloten GBx-systemen vastgelegd. Zie voor meer details [Arch AORTA] en [PvE GZN].

Tabel AORTA.Beh.t1040: GZN-beheerprocessen en -rollen

Rol	Taak	Beheerproces
GZN-beheerder	Opvolgen van wijzigingsverzoeken: Aanpassen procedures Wijzigen configuratie Doorvoeren van de wijziging Gereedmelden doorgevoerde wijziging (her)kwalificatieproces GZN, afhankelijk van impact	Change-proces
GZN-beheerder	Aanmelden voor (her)kwalificatie Opvolgen van instructies voor (her)kwalificatieproces Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor het kwalificeren	Kwalificatieproces

6 LSP-beheerprocessen en -rollen

Voor het LSP zijn naast een aantal standaard beheerrollen ook een aantal AORTA-specifieke beheerrollen onderkend.

De standaard beheerrollen faciliteren een centraal aanspreek- en registratiepunt voor vragen en incidenten. Dit is de LSP-servicedesk die de ondersteuning biedt voor de aangesloten partijen.

De specifieke LSP-beheerrollen kunnen via een beheerservice wijzigingen en raadplegingen uitvoeren binnen de betreffende component. Daarmee is bijvoorbeeld een vraag of verzoek van een toezichthouder, patiënt of beheerder van een zorginformatiesysteem te beantwoorden. In de onderstaande tabel AORTA.Beh.t1050 zijn meerdere beheertaken aan de generieke rol LSP-beheerder toegekend. In de implementatie kunnen de diverse taken verdeeld zijn over diverse beheerders, ieder met hun eigen taakgebied.

Aangezien de verschillende beheerservices toegang kunnen geven aan vertrouwelijke informatie zullen aan bepaalde beheerrollen specifieke eisen worden gesteld.

Tabel AORTA.Beh.t1050: LSP-beheerprocessen en -rollen

Rol	Taak	Beheerproces
Autorisatie-beheerder	Doorvoeren van wijzigingen op basis van aangeleverde autorisatie configuratie informatie Uitvoeren van wijziging autorisatieprofiel na verzoek vanuit autorisatiemanager VZVZ (handmatig)	Autorisatie-proces
LSP-beheerder	Begeleiden en leveren van ondersteunende diensten voor het aansluiten. Na opdracht vanuit VZVZ realiseren van de aansluiting: <ul style="list-style-type: none"> • GZN; IP-koppeling en DNS-dienst; • GBx; uitgeven van applicatie-id en voor GBO's uitgeven van organisatie-id en andere vastleggen andere koppelingsgegevens (FQDN, formele organisatienaam etc..) • GBx; applicatie (de)blokkeren in het applicatieregister 	Aansluitproces
LSP-beheerder	Aanmelden voor (her)kwalificatie Opvolgen van instructies voor (her)kwalificatieproces Aanleveren van de documenten en informatie benodigd voor kwalificeren	Kwalificatieproces
LSP-beheerder	Registeren van incidenten van GZN, GBx en ketenpartijen SBV-Z, UZI etc. Opsporen van fouten in systeemlogs van het LSP.	Incidentproces
Toegangslogbeheerder	Uitvoeren van de opdracht raadpleging logging naar aanleiding van een expliciet verzoek van VZVZ	Controle gebruik

Logbeheerder	Nagaan welke beheeracties zijn uitgevoerd en wat hierbij is gewijzigd.	Change-proces
LSP-beheerder	Opvolgen van wijzigingsverzoeken: Aanpassen procedures Wijzigt configuratie Doorvoeren van de wijziging Gereedmelden doorgevoerde wijziging => (her)kwalificatieproces/test LSP Corrigeren van de verwijzindex in opdracht van beheerverantwoordelijke zorgverlener ³	Change-proces

³ In Ontwerp VWI beschreven in beheersfunctie

7 Configuratie-informatie en beheerrollen

Alle hiervoor aangeduide beheerrollen hebben toegang tot een deel van de AORTA infrastructuur. Deze beheerrollen ondersteunen zorgverleners en zorginstellingen bij het aansluiten en gebruiken van de AORTA infrastructuur. Daarnaast is een specifieke groep van beheerders betrokken bij het achteraf controleren of vaststellen van gebruik.

Om, zoals in de inleiding is aangegeven, aan te kunnen aansluiten op de AORTA infrastructuur moeten systemen beschikken over de juiste kwalificatie. Na het verkrijgen van de kwalificatie kunnen zorgsystemen aansluiten op de AORTA infrastructuur en krijgen de beheerders specifieke aansluitparameters toegekend. Daarnaast moeten deze aansluitparameters uitgewisseld en vastgelegd worden in de diverse systemen, zie **[PvE GBx Org]**. Ander configuratie-informatie heeft betrekking op het gebruik. Denk daarbij aan specifieke instellingen op gebied van beveiliging, time-outs en dergelijke.

De nadruk ligt hier specifiek op de uitwisseling van configuratie-informatie tussen VZVZ en LSP. In tweede instantie komt de uitwisseling van configuratie-informatie tussen VZVZ en GBx-eigenaren en XIS-leveranciers aan de orde.

De uitwisseling van de initiële configuratie-informatie tussen GBx-eigenaar en GZN vindt plaats via het AORTA release publicatie en specifieke configuratie parameters tijdens aansluiting en (her)aansluiten van GBx / GZN.

7.1 Wijzigen en raadplegen configuratie informatie

Voor het beheren van de configuratie-informatie is een beheerrol aangeduid. Deze beheerrol heeft onder andere als taak om de relevante configuratie informatie te kunnen raadplegen en wijzigen. De instelling van een configuratie informatie wordt centraal vastgesteld of bijgesteld naar aanleiding van een wijzigingsverzoek. Op basis van dit wijzigingsverzoek kan de configuratie-informatie aan de juiste beheerders worden overgedragen en kan gecoördineerd gewijzigd worden. Specifiek als het gaat om configuratie-instellingen die direct het gebruik van de AORTA infrastructuur beïnvloeden is dit essentieel. Daarvoor is ook een centrale servicedesk aanwezig om de regie over de AORTA-keten te borgen.

Het document **[Config-inst]** wordt per release opgeleverd maar is ook naar aanleiding van een wijzigingsverzoek herzien op te leveren.

Bijlage A: Referenties

Referentie	Document	Versie
[PvE ZIM]	Programma van eisen zorginformatiemakelaar (ZIM)	8.2.0.0
[PvE GZN]	Programma van eisen Goedbeheerd Zorgnetwerk (GZN)	8.2.0.0
[PvE GBx Org]	Programma van eisen organisatie goed beheerd systeem (GBx)	8.2.0.0
[Ontw APR]	Ontwerp applicatieregister	8.2.0.0
[Arch AORTA]	Architectuur AORTA	8.2.0.0
[NEN 7510]	Nederlandse norm NEN7510:2017 (nl), Medische Informatica – Informatiebeveiliging in de zorg - Algemeen”	7 december 2017
[WGBO]	Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst	
[AVG]	Algemene verordening gegevensbescherming	2016
[Config-inst]	Configuratie-instellingen	